
[2018-66-RE](#)

CAUSA 2018-66-RE

(Ferreira Marques c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 518-2018. Recurs d'empara

Aute del 15 de març del 2019

BOPA núm. 29, del 27 de març del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de desembre del 2018, per la representació processal del Sr. Nelson Ferreira Marques, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 23 d'octubre del 2018, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 23 de novembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment urgent i preferent, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració esmentada "*des de les 00.00 hores del 23 d'octubre de 2018 i per mentre no fou posat en llibertat provisional el proppassat dia 11 de desembre del present any de 2018 i ordenar que la jurisdicció ordinària competent fixi les reparacions que en dret s'escaiguin en favor del recurrent d'empara*";

Vista la Constitució, especialment els articles 9.1, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 22 de juny del 2018, en el marc d'una investigació seguida per uns presumptes delictes majors de possessió destinada a tràfic il·lícit de droga tòxica cocaïna i delictes menors de consum de cocaïna, el Servei de Policia va detenir el Sr. Nelson Ferreira Marques. El 24 de juny següent, la batlle instructora va dictar un aute de processament en què acordava la seva presó provisional.

1.2. El 23 d'octubre del 2018, d'acord amb l'article 108 del Codi de procediment penal, es va comunicar al detingut un aute mitjançant el qual s'acordava la pròrroga de la seva situació de presó provisional.

1.3. Aquell mateix dia, considerant que l'aute de pròrroga de presó provisional s'havia fet fora del termini de 4 mesos, la representació processal del Sr. Nelson Ferreira Marques va presentar davant la Batllia de Guàrdia un procediment urgent i preferent per considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la llibertat, reconegut a l'article 9.1 de la Constitució.

1.4. El 23 d'octubre del 2018, la Batllia de Guàrdia va dictar un aute mitjançant el qual denegava la petició del demandant i declarava ajustada a dret la situació de presó provisional.

1.5. La representació processal del detingut va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 30 d'octubre del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava aquesta apel·lació.

1.6. La representació processal del detingut va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió dictada en apel·lació i, el 23 de novembre del 2018, el Tribunal de Corts el va desestimar.

1.7. L'11 de desembre del 2018, el Sr. Nelson Ferreira Marques va ser posat en llibertat provisional.

1.8. El 14 de desembre del 2018, la representació processal del Sr. Nelson Ferreira Marques, va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 23 d'octubre del 2018, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 23 de novembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment urgent i preferent, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- El recurrent en empara considera que s'ha produït una lesió del dret fonamental a la llibertat (article 9 de la Constitució) en el procediment d'*habeas corpus*. Exposa que el Sr. Nelson Ferreria Marques va ser detingut el 22 de juny del 2018 en el seu domicili i que el 22 d'octubre del 2018 es complien els 4 mesos de privació de llibertat. El 23 d'octubre del 2018 se li va comunicar la pròrroga de la situació de presó provisional i va ser posat en llibertat l'11 de desembre del 2018, de manera que es va trobar en situació il·legal de privació de llibertat fins aleshores.

- Indica que el fons de la qüestió que sotmet a debat constitucional és que no ha rebut resposta ni fonamentació a la seva pretensió. Exposa que la Batllia, fonamentant-se en la sentència del Tribunal Constitucional del 7 d'abril del 2014, recaiguda en la causa 2014-2 i 4-RE, motiva la desestimació en la distinció entre detenció governativa i presó provisional. Assenyala que aquesta és l'única sentència del Tribunal Constitucional que fixava el dies *a quo* de la presó provisional en la data de l'aute de processament i no constitueix precedent en els termes de l'article 3.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

- Afirmar que la lletra de la llei és clara (l'article 6 de la Llei transitòria de procediments judicials considera detingut il·legalment el que està més temps del previst per la llei). En aquest sentit, no comparteix l'argument de l'aute de la batlle que computa el temps de presó governativa pel compliment de les penes, però, en canvi, ho refusa per l'aplicació de la presó provisional. Aquesta

argumentació resulta sorprenent i contradictòria.

- Segons la doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans (cfr. sentència del 17 d'abril del 2012, afer *Tsitsiriggos c/ Grècia*) la privació de llibertat ha de reunir les garanties següents: no ser arbitrària, respectar el principi de seguretat jurídica, ser previsible, no allargar-se de manera irraonable, i que la subsanació posterior sigui incompatible amb la seguretat i l'arbitrarietat i ha de tenir cobertura per la norma o decisió judicial.

En definitiva, l'article 9 de la Constitució no distingeix si la pèrdua de la llibertat la provoca la detenció governativa o la presó provisional, de manera que com que el recurrent havia d'estar alliberat el 22 d'octubre del 2018, o en cas contrari s'havia de prorrogar la seva presó provisional aquell dia, i no es va fer fins al dia següent, estava il·legalment privat de llibertat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració esmentada "*des de les 00.00 hores del 23 d'octubre de 2018 i per mentre no fou posat en llibertat provisional el proppassat dia 11 de desembre del present any de 2018 i ordenar que la jurisdicció ordinària competent fixi les reparacions que en dret s'escaiguin en favor del recurrent d'empara*".

2.2. Argumentació de la Batllia de Guàrdia i del Tribunal de Corts

- La batlle de guàrdia va denegar la petició d'*habeas corpus* del Sr. Nelson Ferreira Marques en el seu aute del 23 d'octubre del 2018 sobre la base de l'aparell argumental següent: entén, en primer terme, que l'inici o dies *a quo* de la presó provisional han estat determinats per la jurisdicció ordinària i per la seva interpretació avalada pel Tribunal Constitucional en la sentència del 7 d'abril del 2014, recaiguda en la causa 2014-2 i 4-RE, amb motiu de la desestimació de dos *habeas corpus*.

- La sentència del Tribunal Constitucional abans esmentada argumenta que la detenció governativa i la presó provisional són dos mesures cautelars amb fonament i finalitat diversos, que la presó provisional únicament pot ser decretada pel batlle instructor i s'inicia quan és acordada pel batlle, i que la sentència del 17 de maig de 1996, recaiguda en la causa 96-1-RE, solament considera en situació de presó provisional a partir de la resolució del batlle que la decreta i no mentre la persona es troba detinguda.

- El 30 d'octubre del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què raona que la detenció governativa es fonamenta en la comissió d'un delictes i la seva finalitat és la investigació d'aquest i dels seus autors, sense que pugui superar el termini de 48 hores (article 9.2 de la Constitució) mentre que la presó provisional troba el seu fonament en la prevenció de la fugida de l'encausat, la sostracció de la justícia, l'entorpiment de la investigació o l'impediment de la comissió de nous delictes, alhora que la seva durada es contempla a l'article 108 del Codi de procediment penal.

- Així mateix, el Tribunal de Corts declara que al tractar-se de dos situacions diverses, no es pot computar el temps en detenció governativa als efectes del còmput de la pròrroga de la presó provisional, ja que aquesta s'inicia quan l'acorda l'autoritat competent (en aquest cas, l'aute de processament del 24 de juny del 2018). Afegeix que no es pot confondre amb el temps de liquidació de les penes, en el que sí s'haurà de deduir el temps en detenció governativa.

- Per tal com el recurrent va interposar un incident de nul·litat d'actuacions contra l'aute del 30 d'octubre del 2018, el Tribunal de Corts el va desestimar mitjançant l'aute del 23 de novembre

d'aquest mateix any. El Tribunal de Corts sosté que no s'ha produït cap vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, perquè es conté una motivació suficient per entendre els motius de la desestimació del recurs. Afegeix que quan una sentència o un aute de primer grau conté una motivació raonada, precisa i concloent, l'òrgan d'apel·lació la pot fer seva i compartir-la.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La qüestió jurídica que se sotmet a debat en aquest recurs d'empara rau en determinar si als efectes d'acordar la pròrroga de la presó provisional, el còmput s'inicia el dia que es va practicar la detenció governativa (tesi del recurrent) o el dia que l'autoritat competent va acordar la presó provisional (tesi de la Batllia i del Tribunal de Corts).

Encara que en el recurs d'empara s'addueix la lesió del dret fonamental a la llibertat produïda en el procediment d'*habeas corpus* (article 9 de la Constitució), el cert és que –com ho reconeix el propi recurrent- la qüestió sotmesa a debat constitucional és la manca de resposta i de motivació a la seva pretensió; a saber, que la detenció governativa ha de computar-se en el termini de la presó provisional als efectes de la seva pròrroga.

3.2. Aquest Tribunal Constitucional ja ha tingut ocasió de pronunciar-se respecte de la delimitació de les institucions de la detenció governativa i de la presó provisional. La sentència del 7 d'abril del 2014, recaiguda en la causa 2014-2 i 4-RE, va examinar, precisament, la mateixa qüestió i va validar l'argumentació sostinguda per la jurisprudència ordinària, que diferencia entre la detenció governativa i la presó provisional.

Així, en aquella sentència, el Tribunal Constitucional va declarar que:

"Efectivament, hem de destacar que s'exposen de manera explícita i clara:

- com la detenció governativa i **la presó provisional**, que són ambdues mesures cautelars, "es diferencien bàsicament en la seva fonamentació i finalitat";*
- els motius pels quals la qüestió de saber si "el temps transcorregut en detenció governativa ha de ser computat a efectes de determinar la pròrroga de **la presó provisional**": segons el Tribunal de Corts "No és una qüestió d'interpretació, tota vegada que, (...) són dos conceptes molt diferents". El Servei de Policia pot detenir una persona en el decurs de la investigació d'un delictes, així mateix, la detenció pot ser ordenada pel batlle instructor, però sols aquest darrer pot decretar **la presó provisional**;*
- el fet que la consideració dels termes mateixos del Codi de procediment penal condueix a considerar que "La presó provisional comença en el moment en què es acordada per l'autoritat competent, (...) pel que en tractar-se d'un termini processal, de conformitat amb les disposicions de l'article 42.6 de la Llei Qualificada de la Justícia, aquest es computa de data a data";*
- que s'ha respectat el principi de seguretat jurídica a partir del moment en què les disposicions constitucionals i legislatives aplicables no estan redactades d'una manera obscura susceptible de "portar a confusió el processat sobre el termini i sobre el debut del còmput de **la presó provisional**" i que garanteixen, per tant, que no es puguin dictar resolucions arbitràries;*
- s'afegeix que "Altra cosa és l'abonament dels dies passats en privació de llibertat que de manera efectiva es realitza al tràmit de liquidació de condemna";*
- el per què, contràriament al parer dels recurrents, les jurisdiccions ordinàries podien legítimament*

*fer referència a la sentència constitucional del 17 de maig de 1996, recaiguda en la causa 96-1-RE en la mesura en què tractant-se ja de calcular el termini de **presó provisional**, aquesta resolució declara que "És obvi, doncs, que si la presó preventiva o provisional fou adoptada pel batlle de guàrdia el dia 31 de maig de 1995, els dos dies anteriors l'inculpat no es trobava en presó preventiva sinó detingut governativament d'acord amb les previsions de l'article 9.2 de la Constitució"; - i, per quines raons les referències a la jurisprudència europea i, en particular, a la sentència anteriorment esmentada del 17 de gener del 2012, Tsitsiriggos c/ Grècia, no podia prosperar en aquesta causa, ja que els texts aplicables en aquesta matèria, i la manera com es van aplicar, no van deixar en cap moment als recurrents a la mercè de l'arbitrari i per tal com no s'ha vulnerat el dret fonamental a la llibertat, tampoc s'ha vulnerat l'article 5 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals."*

Per tant, no s'ha produït cap lesió al dret fonamental a la llibertat, contingut a l'article 9 de la Constitució, atès que aquest Tribunal ha validat la interpretació de la jurisdicció ordinària, en les causes abans esmentades, segons la qual dins de la presó provisional no es computa el temps de detenció governativa.

3.3. Una altra qüestió és aquella que fa referència a la vulneració del dret a la jurisdicció (article 10 de la Constitució) en el seu vessant de l'exigència de motivació i d'un raonament que no sigui il·lògic, irraonable o absurd. I en aquest àmbit, cal recordar que el recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.4. Des d'aquesta òptica, s'adverteix que els autes de la Batllia de Guàrdia del 23 d'octubre del 2018 i del Tribunal de Corts del 30 d'octubre d'aquell mateix any, contràriament a les al·legacions del recurrent en empara, es troben perfectament motivats, atès que expliciten les raons per les quals no es pot computar dins de la presó provisional el temps de detenció governativa.

Així, els òrgans de la jurisdicció ordinària han exposat, sobre la base de la delimitació que ja va efectuar la sentència d'aquest Tribunal del 7 d'abril del 2014 esmentada, la diferència que existeix, quant al fonament, la finalitat, la durada i el termini de la detenció governativa i de la presó provisional respectivament. I en consonància amb aquesta separació conceptual i funcional de les dues institucions, han conclòs que dins de la presó provisional no es pot computar el termini de detenció governativa.

I atesa l'argumentació ja referida, el raonament no es pot entendre com a irraonable, absurd o il·lògic, sinó tot al contrari, ja que al tractar-se de dues institucions diverses, la detenció governativa i la presó provisional, i només poder ser acordada aquesta darrera per l'òrgan judicial competent, és obvi que el termini de detenció no es pot incloure als efectes del còmput de la durada de la presó provisional.

3.5. Per tant, no s'ha produït cap lesió al dret fonamental a la llibertat, contingut a l'article 9 de la Constitució, ni s'han vulnerat les exigències relatives al dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en especial, al deure de motivació i a la interdicció de raonaments il·lògics, absurds o irraonables.

Per tot això que s'ha exposat.

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-66-RE interposat per la representació processal del Sr. Nelson Ferreira Marques.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de març del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat